Jaarverslag vergunningverlening, toezicht en handhaving 2023

Gemeente Borger-Odoorn

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
2. Vergunningverlening 3
3. Vergunningsgericht toezicht.....11
4. Objectgericht toezicht 14
5. Gebiedsgericht toezicht 16
6. Integraal toezicht 17
7. Handhaving in het kader van het omgevingsrecht, de Apv en Opiumwet.....18
8. Toezicht en handhaving in het sociaal domein 22

1. Inleiding

Voor u ligt het VTH-jaarverslag 2023. Het opstellen van dit document is niet vrijblijvend. Op grond van (de in 2023 nog geldende) artikelen 21.1 van de Wet milieubeheer, artikel 10.1 van de Wet ruimtelijke ordening en artikel 7.7. van het Besluit omgevingsrecht moet het college jaarlijks verslag doen aan de gemeenteraad over hun beleid met betrekking tot de uitvoering van de taken op het gebied van deze wetten. De uitkomst van deze beschouwing wordt meegenomen in de voorbereiding op de volgende uitvoeringsprogramma's. Het jaarverslag toezicht en handhaving dient om verslag te doen van de wijze waarop de in het uitvoeringsprogramma geplande taken in 2022 zijn uitgevoerd. Het is een verantwoordingsdocument dat tevens dient als instrument voor evaluatie en (eventueel) beleidsaanpassing.

1.1. De VTH-beleidscyclus

In de raadsvergadering van 14 november 2019 is het VTH-beleid 2020 gemeente Borger-Odoorn door de gemeenteraad vastgesteld. Hiermee is het toezichts- en handhavingsbeleid uit 2017 uitgebreid met een hoofdstuk over vergunningverlening op het gebied van het omgevingsrecht (bouwen, ruimtelijke ordening, milieu en (brand)veiligheid). Het beleid uit 2017 over toezicht en handhaving is gelijk gebleven. Daarmee ook de intentie om minder te focussen op prestaties en output en meer de nadruk te leggen op outcomes en de relatie met de doelstelling van toezicht en handhaving. Toezicht en handhaving zijn immers geen doel op zichzelf. Het gaat er uiteindelijk om de naleving te verbeteren, zodat publieke belangen als veiligheid en gezondheid worden gerealiseerd. Het VTH-beleid 2020 is een aantal keren verlengd. In december 2023 is uiteindelijk door het college nieuw VTH-beleid vastgesteld, waarin rekening is gehouden met keuzes rondom de implementatie van de Omgevingswet.

Voor 2023 is door het college een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma beschrijft de uitvoering van de vergunningverlening, het toezicht en de eventueel daarop volgende handhaving van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Borger-Odoorn en een aantal andere wetten en regelingen met relatie tot de fysieke omgeving, het sociaal domein en het domein van openbare orde en veiligheid.

De uitvoering van het beleid wordt jaarlijks inzichtelijk gemaakt door het opstellen van een jaarverslag. Voor u ligt het jaarverslag van het jaar 2023. In het jaarverslag ziet u deels een verantwoording op outcomes, namelijk een uitwerking van doelen die voortkomen uit de benoemde speerpunten en of we zijn gekomen tot realisatie ervan. In het handhavingsuitvoeringsprogramma worden aan de verschillende onderdelen nog uren gekoppeld. Daarom zult u in dit verslag ook nog een verantwoording van de uren terugzien.

1.2. Leeswijzer

Dit jaarverslag beschrijft de resultaten van 2023. In hoofdstuk 2 wordt inzicht gegeven in vergunningverlening. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het vergunningsgericht toezicht beschreven en in hoofdstuk 4 de resultaten van het objectgericht toezicht. In hoofdstuk 5 komen de resultaten van gebiedsgerichte toezicht aan de orde. In hoofdstuk 6 komt integraal toezicht aan de orde. Hoofdstuk 7 geeft de resultaten weer van het toezicht naar aanleiding van verzoeken om handhaving en de handhavingszaken van 2023. Hoofdstuk 8 bevat de resultaten van integraal toezicht op de Wet maatschappelijke ondersteuning. Aan de vormen van toezicht zijn ter verduidelijking icoontjes toegevoegd welke in een oogopslag de resultaten weergeven. Dit betreffen de volgende:

Goed, doelen gehaald

Voldoende, doelen gedeeltelijk gehaald

Matig, doelen niet gehaald

2. Vergunningverlening

In het VTH beleid wordt gestreefd naar een meer integrale manier van voeren van de beleidscyclus voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hierbij geven we op inhoud vorm aan de daaraan gekoppelde doelstellingen voor vergunningverlening in het fysieke domein. De wet- en regelgeving op het gebied van vergunningverlening hebben namelijk enerzijds tot doel om te zorgen voor een veilige, en aantrekkelijke fysieke leefomgeving en anderzijds beschermen we hiermee natuur en milieu en zorgen we voor een goede ruimtelijke ordening. Het VTH- instrumentarium moet ten dienste staan hiervan. Vooruitlopend op de Omgevingswet zetten we ook in op een meer integrale benadering en vanuit het belang van een goede leefomgeving.

Doelstellingen en uitgangspunten

De doelstellingen en uitgangspunten die we daarbij hebben gesteld zijn als volgt uitgewerkt in het VTH beleid:

Doelstellingen 2023

- De gemeente streeft ernaar in 2023 te voldoen aan de eisen van de Kwaliteitscriteria 2.2, ook bij vergunningverlening.
- Bij elke vraag van een klant op het gebied van vergunningverlening omgevingsrecht wordt bekeken of vooroverleg zinvol is. Het streven is om het vooroverleg binnen vier weken af te ronden.
- Vergunningverlening moet binnen de wet gestelde termijnen gebeuren.

Uitgangspunten Vergunningverlening

- Veiligheid, leefbaarheid, duurzaamheid en woonaantrekkelijkheid moeten worden geborgd in de gemeente; het vergunningverleningsbeleid moet in dienst staan van deze ambitie.
- De gemeente waarborgt rechtszekerheid voor burgers en ondernemers.
- De gemeente zet bij vergunningverlening in op goede, toegankelijke, klantgerichte en zorgvuldige dienstverlening en communicatie.
- De gemeente streeft naar afhandeling van vergunningaanvragen binnen de door de wet gestelde termijnen.
- Bij vergunningverlening denken we mee en kijken we naar wat wél kan ('ja, tenzij'-principe).
- We wijzen inwoners en organisaties op hun eigen verantwoordelijkheid om te voldoen aan wet- en regelgeving bij een aanvraag om omgevingsvergunning en om draagvlak in de omgeving te creëren voor hun plannen.

Kwaliteitscriteria 2.2

Er zijn kwaliteitscriteria vastgesteld voor het omgevingsrecht, namelijk de Kwaliteitscriteria 2.2. Pro Facto heeft gekeken hoe we ervoor staan ten opzichte van de vorige kwaliteitscriteria. Vervolgens hebben we een vertaling gedaan naar de praktijk, inzichtelijk gemaakt wat de huidige stand van zaken is en waar nodig een explainmodule opgesteld in de beleidsnotitie Kwaliteitscriteria 2.2 Omgevingsrecht.

Door dit document hebben we inzicht in hoe we ervoor staan ten aanzien van alle deskundigheidsgebieden. Er is bewust voor gekozen om hierbij heel zorgvuldig stil te staan, om zo ook een verdiepingsslag te maken. Hierdoor kan dit document worden gebruikt als uitgangspunt voor de toekomst en geeft het handvatten voor de borging en monitoring. Doordat het een dynamisch document is, moeten we altijd alert blijven of we nog aan de kwaliteitseisen voldoen. Wijzigingen in wet- en regelgeving, personele bezetting en uitvoering van werkzaamheden kunnen namelijk van invloed zijn. Hoe we willen zorgen dat we up-to-date blijven staat in de notitie en moet deels nog verder uitgedacht worden.

Vergunningverlening: het totaalbeeld

In het uitvoeringsprogramma 2023 is beschreven wat de taakstelling op dit domein inhoudt. Hierbij wordt een onderverdeling gemaakt in de volgende domeinen;

- Wabo omgevingsvergunning (bouwen en slopen, brandveilig gebruik van bouwwerken
- Milieu
- Monumenten
- Overig (Alcoholwet, APV-evenementen, uitritten en kappen)

Capaciteitsplanning vergunningverlening
De taken die uitgevoerd worden op het gebied van vergunningverlening zijn vraaggestuurd. Wel kan op basis van voorgaande jaren vrij goed worden bepaald in aantallen per categorie vergunningen er jaarlijks worden aangevraagd, dit betreft een capaciteitsplanning. Op het moment dat zich bijzondere projecten voordoen of het wijzigen van wet- en regelgeving zullen deze aantallen afwijken van voorgaande jaren. Ook kunnen andere ontwikkelingen zoals economische veranderingen of een pandemie van invloed zijn.

Wabo omgevingsvergunning: de toelichting

Vooroverleg
In het vooroverleg, ook wel principe-verzoek genoemd, wordt voor de initiatiefnemer de haalbaarheid van een plan getoetst, voordat dat er een officiële aanvraag wordt ingediend. Veelal wordt er een toets gedaan op de planvorming in relatie tot de ruimtelijke ordening, bestemmingsplan en/of beheersverordening. Daarnaast kunnen ook andere elementen als bijvoorbeeld een welstandstoets onderdeel zijn van het vooroverleg. Omdat een aanvraag vaak geld en tijd kost, verleent de gemeente hiermee extra dienstverlening richting inwoners. In ongeveer 20% van de gevallen wordt de principe-uitspraak ook daadwerkelijk omgezet in een formele aanvraag voor een omgevingsvergunning. Merkbaar is dat steeds meer behoefte is om vooraf in gesprek te gaan met de gemeente over planvorming. Op deze manier kan een weigering van een formele aanvraag om omgevingsvergunning vaak worden voorkomen. En het kan ervoor zorgen dat de procedure voor een formele aanvraag om omgevingsvergunning sneller verloopt.

Termijnen vooroverleg niet behaald:
De afhandelingstermijn van vooroverleggen is wettelijk niet vastgelegd. Uit het VTH-beleid 2020 blijkt dat de huidige dienstverlenende termijn hiervoor is in het Uitvoeringsprogramma 2023 vastgesteld op zes weken. In de voorgaande jaren was dit vier weken. In de praktijk blijkt dat de termijn van zes weken beter haalbaar is, nu 50% van de aanvragen binnen deze termijn is afgerond. In voorgaande jaren lag dit rond de 25%.

Niet alle vooroverleggen worden nog binnen de dienstverlenende termijn afgerond. Hiervoor kunnen verschillende oorzaken zijn:
- werkdruk; (formele aanvragen krijgen voorrang vanwege de wettelijke termijnen. Het vooroverleg is een “serviceproduct” zonder wettelijke termijn). - vooroverleggen zijn niet altijd volledig en/of duidelijk dus soms veel overleg over- en weer met aanvrager;
- vooroverleggen zijn soms zeer complex zodat uitgebreid intern- en extern overleg noodzakelijk is;
- soms moet (in overleg met de aanvrager) een vooroverleg “geparkeerd” worden omdat er een bestemmingsplanprocedure gevoerd moet worden;
- de inhoudelijke werkzaamheden van het vooroverleg zijn veranderd door onder andere veranderde wensen en hogere verwachtingen vanuit initiatiefnemers.

Omgevingsvergunning Wabo

De omgevingsvergunning is veelomvattend. Veelal hebben we te maken met een activiteit waarbij de activiteit bouwen het grootste component in de aanvraag is. We spreken van meervoudige aanvragen wanneer er meerdere activiteiten tegelijkertijd worden aangevraagd, zoals brandveilig gebruiken van een bouwwerk en slopen. In het uitvoeringsprogramma 2023 zijn deze activiteiten specifiek benoemd.

Uitgedrukt in percentages

74% van de aanvragen voor een omgevingsvergunning in 2023 is binnen de wettelijk gestelde termijn afgerond. Er is het afgelopen jaar een vergunning van rechtswege verleend. Overige aanvragen bleken achteraf toch vergunningsvrij te zijn, of zijn ingetrokken (8%). De genoemde aantallen zijn gebaseerd op informatie uit de registratielijst die dagelijks wordt bijgehouden.

Activiteit kappen

Er zijn situaties denkbaar waarbij een inwoner of ondernemer hinder ondervindt van bomen in eigendom van de gemeente. Er kan dan een verzoek tot kappen van de gemeenteboom worden ingediend bij het college van burgemeester en wethouders. Het verzoek wordt beoordeeld op basis van het bomenbeleid. Zo wordt er bijvoorbeeld in de groene hoofdstructuur als uitgangspunt niet gekapt, tenzij er sprake is van onrechtmatige hinder, gevaar en/of schade voor particuliere eigendommen, boomziekte of herinrichting. De gemeente maakt een afweging of er voldoende aanleiding is om de boom te kappen.

Makelaarsvragen

Makelaars die betrokken zijn bij de aan- of verkoop van panden kunnen bij het Klantcontactcentrum terecht voor informatie die belangrijk is bij de aan- en verkoop, hypotheek of taxatie van een huis. Het gaat hier dan veelal om bestemmingsplaninformatie of de mogelijkheden met een bepaald perceel. In 2023 zijn ongeveer evenveel vragen vanuit makelaars gekomen dan in het voorgaande jaar. Dit heeft er onder andere mee te maken dat makelaars nog steeds profiteren van de oververhitte woningmarkt.

Informatieverstrekking

In het Klantcontactcentrum staat juiste en transparante informatieverstrekking centraal. Het werk van onder andere de Wabo-consulenten bestaat onder andere uit het beantwoorden van informatieverzoeken op het gebied van de Wabo. Dit gebeurt zowel telefonisch, fysiek aan de balie of via de e-mail.

Bij informatieverzoeken wordt in hoofdlijnen uitgezocht of er een vergunning noodzakelijk is, en welke regels er dan gelden om de plannen mogelijk te maken. Om mensen beter van dienst te zijn, wordt gewerkt op afspraak. Als de vraag eenvoudig te beantwoorden is kan dit zelfs via e-mail. Met de behandeling van een bouwinformatieverzoek worden veel voordelen behaald. Zo wordt er bijvoorbeeld enerzijds preventief informatie gegeven over het al dan niet vergunningsvrij bouwen of gebruiken, wat vervolgens weer scheelt in toezicht en handhaving door de gemeente. Heeft de initiatiefnemer al een duidelijk schetsplan op een specifieke locatie, dan wordt er veelal overgegaan tot vooroverleg.

Wabo omgevingsvergunning: zijn de doelen gerealiseerd?

Voor 2023 zijn het aantal activiteiten en de daaraan gekoppelde urenraming op het gebied van vergunningverlening gebaseerd op de capaciteitsberekening uit het uitvoeringsprogramma 2023. In onderstaande tabel is voor elke activiteit een prognose weergeven afgezet tegen de werkelijkheid in 2023.

TABEL: VERGUNNINGVERLENING OMGEVINGSRECHT – KCC, CLUSTER OMGEVING 2023	Prognose	Werkelijk	Prognose	Werkelijk
Product/dienst/activiteit	Aantallen 2023	Aantallen 2023	Uren 2023	Uren 2023
Vooroverleg, principeverzoek	225	165	1125	909
Omgevingsvergunning activiteit bouw	250	215	1581	1436
Omgevingsvergunning activiteit uitweg	25	29	125	80
Omgevingsvergunning activiteit kappen	125	82	187	111
Omgevingsvergunning activiteit aanleg	10	8	167	68
Omgevingsvergunning en melding brandveilig gebruik	14	3	14	9
Omgevingsvergunning activiteit afwijking bestemmingsplan	45	53	203	131
Omgevingsvergunning en melding activiteiten milieu	40	21	10	6
Sloopmelding en melding asbest light	350	272	88	64
Riool aansluit vergunning	15	15	45	45
Huisnummerbesluit	80	70	100	119
Makelaarsvraag/verzoek bodeminformatie	85	85	128	128
Baliedienst/afspraken	125	125	125	125
Informatieverstrekking algemeen Wabo / Apv	750	707	750	707
Totaal	2139	1850	4648	3938

Algemeen beeld

Over het algemeen vertoont het werkelijk beeld geen dermate grote afwijkingen tegen de prognose die gesteld is in het uitvoeringsprogramma 2023.

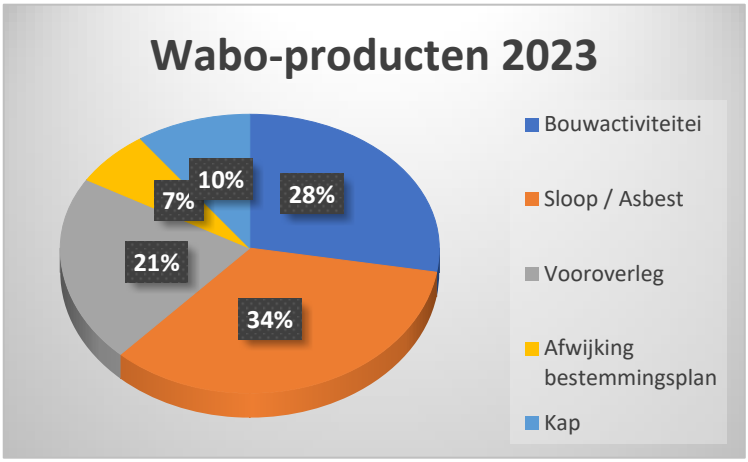

In totaal zijn er in 2023 874 omgevingsvergunningen en sloopmeldingen aangevraagd in het kader van de Wabo. De activiteiten sloop en verwijderen van asbest (34%), bouwactiviteiten (28%), kap (28%) en vooroverleg/principeverzoek (21%) zijn relatief de meest verleende activiteiten. Het vooroverleg kan ook meerdere activiteiten in de voorfase bevatten. Bij het vooroverleg moet daarnaast wel de kanttekening worden geplaatst dat in 20% van de gevallen het initiatief ook daadwerkelijk doorwerkt naar een aanvraag voor een omgevingsvergunning.

Het omgevingsrecht stelt ook nadere indieningsvereisten vast om een aanvraag om omgevingsvergunning goed te kunnen beoordelen. Indien een aanvraag niet compleet aangeleverd wordt, wordt de initiatiefnemer verzocht de aanvraag aan te vullen. Wordt dit niet tijdig gedaan of zijn de gegevens niet voldoende voor een juiste beoordeling dan kan de aanvraag buiten behandeling worden gesteld. In 2023 is 3,2% van de aanvragen buiten behandeling gesteld. Dit is ongeveer gelijk aan vorig jaar.

In 2023 zijn daarnaast 49 meldingen/aanvragen door de initiatiefnemer ingetrokken en zijn er in totaal 17 aanvragen geweigerd.

Afwijking – informatie verstrekken algemeen Wabo / Apv
De handelingen met betrekking tot informatieverstrekking omtrent de Wabo en de Apv worden niet geregistreerd. Het gaat hierbij om algemene vragen vanuit inwoners die niet gerelateerd zijn aan bijvoorbeeld een aanvraag voor een omgevingsvergunning of een andere zaak, maar die wel thuishoren op onze afdeling. De daadwerkelijk werkbelasting hieromtrent wordt niet bijgehouden. Hierdoor is voor dit jaar een schatting gemaakt van de werkelijke cijfers. Geschat wordt dat per informatieaanvraag iemand een uur nodig is om informatie op te halen en te verstrekken.

Afwijking – Monumenten
In onze gemeente zijn 34 objecten aangewezen tot monument. Het soort monument bepaalt welke rechten en plichten een eigenaar heeft tot onderhoud en verbouwingsmogelijkheden. In totaal zijn er 15 rijksmonumenten en 21 provinciale monumenten aangewezen binnen de gemeente Borger-Odoorn.

Voor 2023 geldt dat er twee aanvragen zijn gedaan om een monument te wijzigen, herstellen of slopen. Daarnaast kunnen onderhoudswerkzaamheden veelal vergunningsvrij worden uitgevoerd.

Vergunningverlening overig: de toelichting
Dit hoofdstuk geeft de resultaten en in hoeverre de doelen behaald zijn op het gebied van vergunningverlening in het kader van onder andere de Alcoholwet, Wet op de kansspelen, APV (evenementen, paasvuren en carbid) en Wet Kinderopvang.

Alcoholwet
Voor het uitoefenen van een horeca- of slijtersbedrijf is een vergunning benodigd van de Alcoholwet. Daarnaast is het verboden om zonder ontheffing van de Alcoholwet zwak-alcoholische dranken te schenken bij bijzonderheden gelegenheden - van zeer tijdelijke aard - zoals bijvoorbeeld evenementen.

Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob)
De Rekenkamercommissie heeft in 2021 onderzoek gedaan naar de gemeentelijke weerbaarheid en ondermijning waarbij zij beoogt een bijdrage te leveren aan het vergroten van de weerbaarheid van onze gemeente en de ondermijning binnen de gemeentegrenzen effectief te bestrijden. De vraag is dan ook of onze gemeente zicht heeft op ondermijnende criminaliteit, of de gemeente voldoende weerbaar is tegen pogingen van criminele ondermijning gericht tegen de gemeentelijk organisatie en of er voldoende bewustzijn is over de maatschappelijke risico's van ondermijning.

In 2023 is de Wet-Bibob verder ingevoerd in onze gemeentelijke werkwijze. Zo wordt de Bibob-screening onder andere uitgevoerd bij vergunningen op basis van de Alcoholwet en exploitatievergunningen. In 2023 is de Bibob-screening steekproefsgewijs toegepast bij bouwaanvragen. Hierbij is onder andere de bouwsom

Evenementen
Evenementen zijn belangrijk voor de leefbaarheid en toerisme in de gemeente. Jaarlijks worden er ongeveer 100 evenementen georganiseerd in Borger-Odoorn. Evenementen brengen over het algemeen risico’s met zich mee. Voor de classificatie van de evenementen in risico’s hanteert de gemeente Borger-Odoorn een risicoanalyse. Op basis van het aantal punten worden evenementen ingedeeld in een risicoklasse: de A, B en C-evenementen (hoog risico). Daarnaast kan in een aantal gevallen met een meldingsplicht worden volstaan.

Paasvuren
Voor het oprichten en ontsteken van een paasvuur kan een ontheffing worden aangevraagd bij de gemeente. De inhoud van de aanvraag wordt beoordeeld op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening en de Wet Milieubeheer waarbinnen het verboden is in de openlucht of binnen een inrichting afvalstoffen te verbranden. Daarbij wordt gekeken naar onder andere of er voldoende waarborgen voor het milieu aanwezig zal zijn, het ontsteken geen onnodig of onaanvaardbaar gevaar of hinder voor de omgeving en omstanders met zich meebrengt en daarvan geen (dreigende) verstoring van de openbare orde uitgaat.

Kinderopvang
In het kader van de Wet Kinderopvang is de gemeente verantwoordelijk voor de inhoud van het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) waarin alle opvanglocaties staan geregistreerd.

Vergunning overig: zijn de doelen gerealiseerd?
Voor 2023 is het aantal activiteiten en de daaraan gekoppelde urenraming op het gebied van vergunningverlening gebaseerd op de capaciteitsberekening uit het uitvoeringsprogramma 2023. In onderstaande tabel is voor elke activiteit een prognose weergeven afgezet tegen de werkelijkheid in 2023.

Algemeen beeld
Over het algemeen wijkt het werkelijke beeld niet ongunstig af tegen de prognose die gesteld is in het uitvoeringsprogramma 2023.

In de onderstaande tabel is voor elke activiteit een prognose weergegeven afgezet tegen de werkelijkheid in 2023.

VERGUNNINGVERLENING OVERIG 2023	Prognose	Werkelijk	Prognose	Werkelijk
Product/dienst/activiteit	*Aantallen 2023*	*Aantallen 2023*	*Uren 2023*	*Uren 2023*
Losse vergunning/ontheffing drank en horeca *	27	9	81	27
Vergunning speelautomaten	3	2	2	2
Vergunning Wet kinderopvang inclusief wijzigingen doorvoeren	60	38	80	50
Ontheffing vreugdevuur	12	10	21	18
Melding carbid	18	16	18	16
Kennisgeving incidentele festiviteit	15	20	42	56
Grote(re) evenementen / politiek gevoelig (B/C)	102	14	816	112
Kleine evenementen (A/Melding)	87	138	348	552
Gehandicaptenparkeerkaart GPK	100	146	100	146
Gehandicaptenparkeerplaats GPP	5	6	5	6
Digitale publicatie DROP / terinzagelegging	200	200	150	150
Verloting, bingo en collectevergunning	30	30	15	15
Besluit verkeersregelaars, geluidswagen, wedstrijd ad weg	20	10	60	30
Ontheffing blauwe zone, helikopter, luchtballon	5	1	5	1
Woningontruiming en Leegstandswet	10	5	5	8
Marktvergunning en incid. standplaats; plaatsen gem. grond	8	5	18	0
Beleidscyclus evenementen	-	-	100	
Beleidscyclus APV	-	-	40	
Totaal	605	650	1453	1189

Afwijking - Evenementen en festiviteiten
Het aantal grote, politiek gevoelige evenementen is veel minder dan vooraf geprognotiseerd. Dit heeft ermee te maken dat er een verandering in werkwijze is, waardoor meer evenementen onder een zogeheten A-evenement vallen. Soms kan het ook voorkomen dat een evenement op de grens zit van A/B-evenement. De kengetallen (uren) die hiervoor staan sluiten niet meer aan bij de huidige praktijk. Het komende jaar worden deze kengetallen aangepast, en zal het verslag weer in overeenstemming zijn met de prognose. Verder geldt dat meer uren besteed zijn aan de informatievoorziening voorafgaand aan het behandelen van een vergunningsaanvraag.

Afwijking – Ontheffingen Drank en Horeca
Niet alle ontheffingen op basis van de Alcoholwet worden los aangevraagd. Vaak is dit een onderdeel van de aanvraag om een evenementenvergunning. Hierdoor klopt het werkelijke weergegeven aantal niet. Het was voor afgelopen jaar niet mogelijk om de ontheffingen die gezamenlijk met een evenementenvergunning zijn aangevraagd, separaat zichtbaar te krijgen.

3. Vergunningsgericht toezicht

In het VTH-beleid 2020 staat in onze visie op toezicht en handhaving vermeld dat door duidelijke regels te stellen we duidelijk maken aan welke normen inwoners, bedrijven en instellingen moeten voldoen. Daarbij hebben we ook oog voor de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Toezicht is geen doel op zichzelf. We streven naar optimale naleving van de regels, maar het gaat daarbij vooral om het doel dat we met de regels beogen. Door de proactieve inzet van duidelijk zichtbare toezichthouders beogen we te voorkomen dat zaken escaleren en dat we aan de achterkant moeten handhaven.

Twee uitgangspunten zijn hierbij van belang:
1. Een pragmatische aanpak waarbij toezicht geen doel op zich is, maar in dienst staat van het positief beïnvloeden van nalevingsgedrag;
2. De keuze is gemaakt voor een proactieve inzet, in lijn met het spreekwoord "voorkomen is beter dan genezen".

Aantallen in cijfers en uren
Als opmerking moet worden opgemerkt dat in het jaar 2019 de prognose gebaseerd is op aantallen en uren per zaak. De werkelijke cijfers van 2019 zijn gebaseerd op werkelijke aantallen en de uren van 2020 die zijn geregistreerd in het Persoonlijk Inzet Plan (PIP). Per 2021 werd er geen gebruik meer gemaakt van PIP. In 2023 is niet bijgehouden hoeveel uren besteed is aan het vergunninggericht toezicht. In 2024 wordt een pilot omtrent monitoring gedraaid, waardoor weer beter inzicht verkregen kan worden in de benodigde uren.

3.1. Toezicht op het onderdeel bouw

Zodra er een omgevingsvergunning voor bouwen wordt verleend, start het proces voor de toezichthouders. Afhankelijk van het type bouwwerk wordt er een aantal locatiebezoeken afgelegd tijdens het bouwproces. De start en frequentie hangt samen met het type bouwwerk en de snelheid van de bouwer. Het aantal

aanvragen omgevingsvergunningen is direct van invloed op de mate waarin de toezichthouders worden ingezet.

Bij de niet complexe bouwwerken is daarom de keuze gemaakt om één of twee keer een bezoek te brengen aan de bouwlocatie. Wanneer er slechts eenmaal een bezoek werd gebracht aan de bouwlocatie dan betrof dit direct de eindcontrole (eindcontrole bouw). Dit betekent dat in alle gevallen is gecontroleerd of het bouwwerk conform de verleende vergunning is opgericht. Ondanks dat er minder uitvoerig of minder frequent is gecontroleerd dan gepland is er wel oog gebleven voor essentiële onderdelen zoals de fundering, dragende delen van de constructie en brand technische voorzieningen.

Gaat het om complexe bouwwerken dan zal een toezichthouder minimaal tweemaal de bouwlocatie aandoen. Het eerste bezoek staat dan in het teken van de uitzetting van de bouw. Dit gebeurt altijd in overleg en in uitvoering met een externe partij. In gevallen van grotere projecten zal de toezichthouder ook tussen de twee bezoeken door nog een keer langs gaan. Dit om te zien hoe de vorderingen zijn en om een algehele indruk te krijgen van de bouwplaats. Het laatste bezoek staat altijd in het teken van eindcontrole.

Ook in 2023 merken we dat er zelden ernstig wordt afgeweken van de in de vergunning opgenomen voorwaarden. In sommige gevallen wordt miniem afgeweken, maar daarvoor is handhavend optreden niet noodzakelijk.

Wanneer een vergunning is verleend door de Wabo consulenten, krijgt toezicht een vervolgzaak waarin zij de woning uitzetten, melding start bouw en de woning gereed melden bij de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Daarnaast houdt de VRD toezicht met betrekking tot brandveiligheid van gebouwen. Dit gebeurde vaak op verzoek van de gemeente naar aanleiding van een klacht of melding. Aan deze verzoeken heeft de VRD kunnen voldoen.

Naast toezicht op bouwwerken zijn er in 2023 op basis van de BAG locatiebezoeken uitgevoerd. Dit gebeurt veelal naar aanleiding van een melding vanuit het BAG-systeem. Er kan middels een vergelijking van luchtfoto’s worden geconstateerd dat er in de gemeente een bouwwerk is opgericht. Om te bepalen of dit een vergunningsvrij of vergunningplichtig object betreft kan het noodzakelijk zijn dat een toezichthouder ter plaatse gaat. Ook kan dit nodig zijn wanneer er twijfel bestaat over het nog bestaan van het bouwwerk. Indien nodig meet de toezichthouder tijdens het locatiebezoek de bouwwerken op. In 2023 is dit zelden voorgekomen.

3.2. Toezicht op evenementen

In het uitvoeringsprogramma 2023 zijn de volgende doelstellingen opgenomen ten aanzien van evenementen.
Hoofddoel: het faciliteren van evenementen, met borging van de leefbaarheid en veiligheid van de omgeving en bezoekers.

Achterliggende doelen:
• Het stimuleren van toerisme -en daarmee de lokale economie- in de gemeente.

• Bijdragen aan het imago van Borger-Odoorn als aantrekkelijke woon- en recreëergemeente.
• Het zoveel mogelijk voorkomen en beperken van hinder voor de omgeving.
• Zorgdragen voor de veiligheid van bezoekers en omwonenden van evenementen

Aan het tweede element van het hoofddoel, het borgen van de veiligheid en leefbaarheid voor bezoekers en de omgeving, is veel aandacht besteed.
De veiligheid is namelijk het kader waarnaar gekeken wordt bij de verlening van een evenementenvergunning. Om hier een goede afweging voor te maken, wordt gebruik gemaakt van verschillende kwalificaties van evenementen.
Het evenementenbeleid bevat hierbij de procedure voor de risicoanalyse, die voor elk evenement doorlopen wordt. Op grond van de uitkomsten hiervan, wordt de risicoklasse van een evenement (A, B, of C evenement bepaald, waarbij A evenementen de minste en C evenementen de meeste risico's met zich meebrengen). Aan de hand daarvan wordt vervolgens bepaald in welke mate advisering door de adviespartners noodzakelijk is. Hierbij kan dan onder meer worden gedacht aan de politie, VRD (brandweer), RUD en de GHOR.
Naast aandacht vooraf in het vergunningstraject, is er ook ten tijde van het evenement zelf aandacht voor de veiligheid en leefbaarheid. Hierbij spelen politie, gemeentelijke toezichthouders, BOA's en soms ook de RUD (voor geluidsmetingen) een rol om deze te waarborgen.
Bij het overgrote deel van de in 2023 gehouden evenementen, hebben er zich in het geheel geen incidenten voorgedaan op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Wel is bij in ieder geval één evenement een constatering geweest van een te hoog geluidsniveau. Dit is nadien geëvalueerd met deze organisatie.
Samengevat kan worden geconcludeerd dat het aspect van het hoofddoel van het waarborgen van de leefbaarheid en veiligheid van omgeving en bezoekers, in bevredigende mate behaald is.

3.4. Toezicht op de Alcoholwet

Doelstelling 2023: vergunningverlening, toezicht en handhaving op de Alcoholwet wordt uitgevoerd in overeenstemming met het Alcoholpreventie- en handhavingsplan 2020-2024 'Ontnuchterend!'. In dit plan stelt de gemeente zich het volgende ten doel:
1. Preventief inzetten op informeren van jongeren en hun ouders over de schadelijke gevolgen van alcohol- en lachgas gebruik.
2. Afname van alcoholgebruik en van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de achttien jaar.
3. Signaleren en terugdringen van problematisch alcoholgebruik bij zowel volwassenen als jongeren onder de 18.
4. Stijging realiseren van het aantal positieve controles en terugdringen van het aantal incomplete of onjuiste vergunningen bij horecagelegenheden, detailhandelaren en paracommerciële organisaties. De prioriteit gaat daarbij uit naar de doelgroep onder de achttien en tussen de achttien en 24 jaar.

De uitvoering van dit toezicht wordt verzorgd door externe partijen, zoals Veiligheidszorg Drenthe i.s.m. gemeente. De toezichtactiviteiten door Veiligheidszorg Drenthe en/of andere externe partijen worden conform onderlinge afspraken ingepland. In het Alcoholpreventie- en handhavingsplan 2020-2024 'Ontnuchterend!' staan de stappen beschreven die zullen worden ondernomen om de gestelde doelen te halen.

Zijn de doelstellingen gehaald?
In 2023 zijn controles uitgevoerd bij evenementen en horecagelegenheden met betrekking tot het naleven van de alcoholwetgeving. De werkwijze is om via controles van BOA's die op leeftijd mogen controleren, te controleren op het schenken van alcohol aan minderjarigen, of het doorgeven van alcohol aan minderjarigen (wederverstrekking). Met de organisatoren van bijvoorbeeld evenementen wordt bij aanvang en bij de evaluatie ook het onderwerp veiligheid en alcohol schenken besproken. De meeste controles gaven een positief beeld. In twee gevallen zijn wel overtredingen geconstateerd op het gebied van leeftijd. In deze gevallen heeft de gemeente een waarschuwing gegeven en zullen hercontroles plaatsvinden. Bij herhaling van overtredingen kan de gemeente, conform beleid, zwaardere handhavingsmaatregelen nemen, zoals het opleggen van bestuurlijke boetes en bij meerdere herhalingen uiteindelijk het (tijdelijk) intrekken van de vergunning.

4. Objectgericht toezicht

Objectgericht toezicht is toezicht op het gebruik van bestaande objecten in bestaande situaties in de gebruiksfase. De gebruiksfase begint nadat een object, zoals een gebouw, is gebouwd (opgericht), is ingericht en "gebruiksklaar" is. Objectgericht toezicht is gebaseerd op een verleende (omgevings-)vergunning of algemene regels, zoals een AMvB. Het toezicht richt zich op het controleren van naleving van voorschriften uit de vergunning of de algemeen geldende regels. Objecten worden, afhankelijk van gestelde prioriteiten met een vastgestelde controlefrequentie periodiek gecontroleerd of worden gecontroleerd naar aanleiding van klachten of signalen dat er mogelijk regels worden overtreden.

In het VTH-beleid is opgenomen dat binnen dit onderdeel toezicht op brandveiligheid door de VRD en het gebruik van bouwwerken in strijd met de bestemming prioriteit heeft. Hierbij hoort ook toezicht op de mogelijke aanwezigheid van asbest, gericht op het voorkomen van gevaar.

Het toezicht op de inrichting gebonden milieuvoorschriften wordt door de RUD Drenthe uitgevoerd en houdt onverminderd prioriteit. De RUD Drenthe werkt sinds januari 2016 volgens het uitgangspunt van 'de Drentse maat'. Ook in 2023 is de Drentse maat (DM) gehanteerd.

4.1. Toezicht op het gebruik van bouwwerken en handelen in strijd met het bestemmingsplan

De gemeente houdt toezicht op het gebruik van bouwwerken en het handelen in strijd met het bestemmingsplan.

Het toezicht op het gebruik van bouwwerken en handelen in strijd met het bestemmingsplan wordt uitgevoerd door twee partijen. De gemeente handelt zelf het toezicht af die te maken hebben met strijdig gebruik van bouwwerken en het handelen in strijd met het bestemmingsplan. Daarnaast houdt de VRD toezicht met betrekking tot het aspect brandveiligheid van gebouwen. Dit ziet toe op de technische onderdelen zoals alarminstallaties, vluchtwegen, juiste beslag op de deuren en de aanwezigheid en in orde hebben van blusmiddelen.

Het gemeentelijk toezicht op dit onderdeel van objectgericht toezicht heeft enkel plaatsgevonden naar aanleiding van meldingen en klachten. De binnengekomen

meldingen en klachten variëren van in slechte staat verkerende gebouwen tot de verrommeling van erven. Zodra er een melding of klacht binnenkomt wordt er door de gemeentelijk toezichthouder een eerste controle uitgevoerd. Zo kan worden bekeken of er inderdaad sprake is van een strijdige situatie. Wanneer dit het geval is dan volgt er een gesprek met de eigenaar en/ of gebruiker van het perceel of de woning. Door het gesprek aan te gaan kan worden beoordeeld of er een mogelijkheid bestaat om er in onderling overleg uit te komen. Bijvoorbeeld wanneer de eigenaar of gebruiker door een uitleg over de regels uit zichzelf besluit de rommel op zijn erf op te ruimen. Wanneer de strijdige situatie is beëindigd kan de zaak worden afgedaan. Echter is dit niet altijd het verloop. In dat geval zal er een handhavingstraject worden opgestart.

De VRD zet in op risicogericht toezicht en toezicht op afstand. Risicogericht toezicht kost per object aanzienlijk meer tijd. Om de aanpak toch te kunnen realiseren heeft de VRD een analytisch model opgesteld aan de hand waarvan kan worden bekeken of een object hoog dan wel laag risico loopt op brand en schade als gevolg daarvan. Toezicht wordt noodzakelijk geacht bij objecten waarbij sprake is van niet-zelfredzame gebruikers, aanwezigheid van gevaarlijke stoffen of toepassing van gelijkwaardigheid.

Voor de minder risicovolle objecten is gekozen om dit niet meer fysiek te doen maar op een ander wijze vorm te geven, hierdoor hebben meer mogelijkheden om doelmatiger te werken en komt er meer capaciteit beschikbaar voor gebouwen met een hogere risicoclassificering. In 2020 is de VRD in de gemeente Borger-Odoorn de pilot ‘toezicht op afstand’ gestart voor de categorie 3 en 4 objecten (dus de objecten met een laag risico). De VRD heeft hiervoor een online tool. Deze kan door bedrijven zelf worden ingevuld. Afhankelijk van de uitkomst van deze online toetsing bepaalt de VRD de eventuele vervolgstappen.

4.2. Toezicht door de VRD op brandveiligheid

Ook in 2023 voerde de VRD de brandveiligheidscontroles uit voor ons als gemeente. In de coronajaren hebben deze controles minder plaatsgevonden, omdat het in verband met besmettingsgevaar niet mogelijk was om bijvoorbeeld zorgtehuizen te bezoeken voor controle. In 2023 waren geen maatregelen meer van kracht. De controles zijn dan ook weer opgepakt.

4.3. Toezicht op de activiteit milieu

Het volledige milieu-gerelateerde toezicht, zowel ten aanzien van objecten als in gebieden en inclusief toezicht op slopen (i.v.m. asbestverwijdering) is uitbesteed aan de RUD. In het jaarprogramma van de RUD over 2023 is 3390 uren ingekocht voor toezicht en handhaving. Daarbij is 199 uren ketentoezicht ingecalculeerd. En was ruimte voor 185 uren bodemtoezicht. De gemeente voert op dit gebied zelf geen toezicht uit en hiervoor is dan ook geen capaciteit ingeruimd. In de als bijlage toegevoegde jaarrapportage van de RUD over 2023 staat per onderdeel een toelichting van de RUD over het door hen uitgevoerde toezicht.

5. Gebiedsgericht toezicht

In het VTH-beleid is door middel van speerpunten een bestuurlijke keuze gemaakt over de prioriteit van het gebiedsgericht toezicht. In het beleid is bepaald dat de focus moet komen te liggen op het toezicht in de openbare ruimte. Hier gaat het om zaken die onze inwoners raken zoals illegale bouwwerken, illegale reclames, verrommeling, opslag van materiaal, brandgevaarlijke situaties, overlast in allerlei hoedanigheden, waaronder geluidsoverlast. Hier past een actieve en aanwezige gemeentelijke toezichtsrol. Voor toezicht op dit terrein is ook een belangrijke rol weggelegd voor de inwoners zelf. Zij zijn immers degenen die de overlast in de openbare ruimte direct ondervinden. Door actief werk te maken van meldingen wordt daaraan vormgegeven. Indien nodig wordt hierbij hulp ingeschakeld van de RUD en/of VRD. Het doel van gebiedsgericht toezicht is het borgen en versterken van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten. En het behouden en waar nodig vergroten van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

In het uitvoeringsprogramma van 2023 staat het volgende opgenomen over toezicht in de openbare ruimte.
Hoofddoel: een 'opgeruimde' openbare ruimte en een net straatbeeld
Achterliggende doeleinden:

1. *De ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten borgen en versterken.*
2. *Behouden en waar nodig vergroten van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.*

Acties (om het doel te bereiken): De toezichthouders gaan proactief in de openbare ruimte controleren. Hierbij hebben zij aandacht voor zaken die onze inwoners raken zoals illegale bouwwerken, illegale reclames, verrommeling, opslag van materiaal, brandgevaarlijke situaties en dumpingen van afval (zoals tuinafval, grofvuil, asbest en drugsafval). Wanneer de toezichthouder dergelijke zaken constateert wordt de situatie vastgelegd. Vervolgens wordt het onderzoek naar de overtreder gestart. Wanneer de overtreder bekend is gaat de toezichthouder met diegene in gesprek en vraagt de strijdige situatie te beëindigen (dus de openbare ruimte op te ruimen). Hiervoor wordt een termijn gesteld. Wanneer de overtreder niet kan worden achterhaald dan zorgt de toezichthouder ervoor dat de strijdige situatie wordt beëindigd (bijvoorbeeld door het inschakelen van buurtbeheer). In beide gevallen wordt dus zorggedragen voor het opruimen van de openbare ruimte, door de overtreder of door de gemeente.
Meten: door het aantal meldingen openbare ruimte (MOR-meldingen) in beeld te brengen en deze te vergelijken met het aantal meldingen van voorgaande jaren. Wanneer er in 2023 minder MOR-meldingen worden ontvangen dan in de voorgaande jaren kan worden geconcludeerd dat de acties het gewenste effect hebben.

In 2023 zijn de toezichthouders proactief te werk gegaan in de openbare ruimte in gevallen waar er gevaarlijke situaties zijn ontstaan. Ook is er in 2023 actief omgegaan met meldingen over de openbare ruimte. Dit bevordert de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. En is een positief resultaat voor onze inwoners en ondernemers. In onderstaande grafiek staat het aantal contacten en zaken die zijn behandeld inzake de meldingen openbare ruimte.

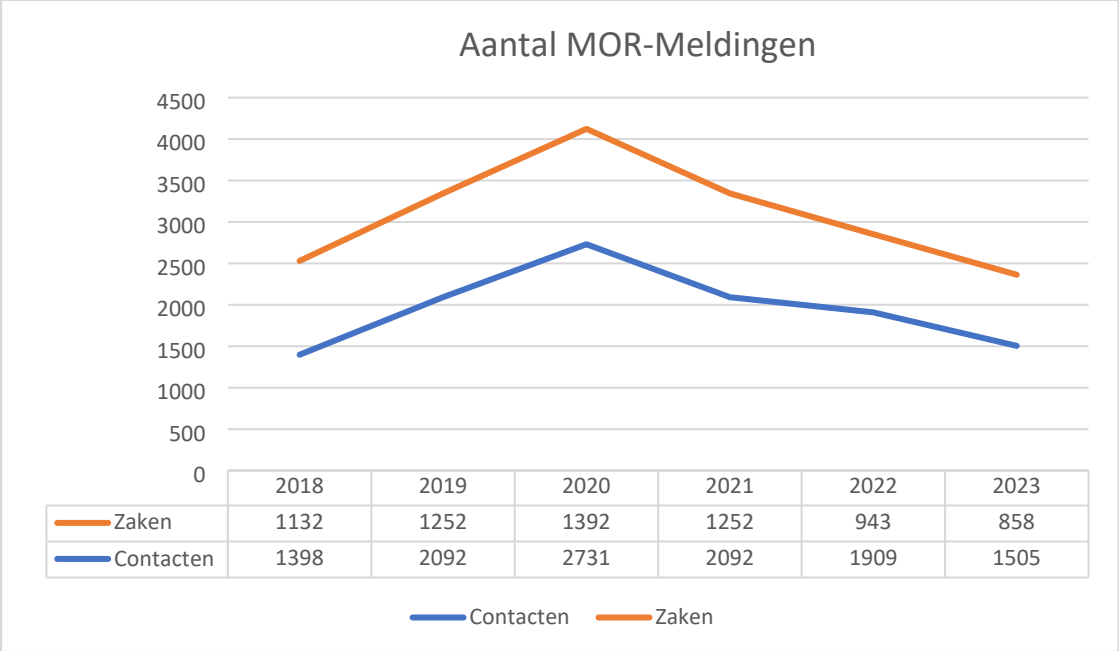

Het aantal zaken over MOR-meldingen is in 2023 is nagenoeg gelijk gebleven. Het aantal contacten is licht gedaald. Dit kan er onder andere mee te maken hebben dat in de jaren 2020 – 2022 veel contacten binnengekomen zijn met betrekking tot de maatregelen rondom de Covid-19-pandemie. Ook is het zo dat onze toezichthouders steeds proactiever de openbare ruimte in gaan. Ook dit heeft positieve gevolgen voor de MOR-meldingen. Door hun zichtbaarheid is de kans namelijk groot dat misstanden opgelost worden voordat er meldingen worden gedaan bij de gemeente. Als we verder terugkijken in de tijd, zien we dat we langzaamaan terug gaan naar de aantallen contacten voor de Covid-19-pandemie.

6. Integraal toezicht

Integraal toezicht is toezicht waarbij er verbindingen worden gelegd tussen het fysieke en het sociale domein. De gemeentelijk toezichthouder, de politie, de Stichting Sociale Teams Borger-Odoorn en andere samenwerkingspartners werken samen. Door integraal toezicht te houden wordt niet slechts aan één aspect van de situatie aandacht besteedt, maar aan alle aspecten. Door de korte lijnen kan snel geschakeld worden tussen signalen in de sfeer van het fysiek domein, de openbare ruimte en de openbare orde enerzijds en het sociaal team anderzijds. Hierdoor worden onze inwoners sneller en beter geholpen.

In het toezichts- en handhavingsbeleid is tevens aandacht voor de wens om te streven naar een verdere integratie van toezicht tussen het fysieke domein, het sociaal domein en het domein van openbare orde en veiligheid.

Integratie tussen openbare orde en veiligheid enerzijds en het fysieke domein anderzijds bestaat al langer. Met de komst van de sociale teams is het mogelijk de samenhang tussen het fysieke en het sociale domein ook handen en voeten te geven. Dat heeft recent ook al zijn meerwaarde laten zien in die zin dat toezichthouders hun signalen regelmatig afstemmen met de sociale teams en zo inhoud geven aan een van de doelstellingen van de decentralisaties in het sociaal domein: proactief en dicht bij de burger georganiseerde uitvoering. Wanneer sprake is van overlastproblematiek nemen toezichthouders contact op met de

sociale teams in Borger-Odoorn, waardoor een geïntegreerde en meer doeltreffende aanpak tot stand komt. Dat werkt ook in omgekeerde richting: op zijn beurt schakelt het sociaal team de toezichthouders in om eventuele problemen zo vroeg mogelijk te kunnen aanpakken.

In het handhavingsuitvoeringsprogramma is voor de inzet op invoering en toepassing integraal werken en afstemming tussen de domeinen/partijen 381 uur geraamd. De daadwerkelijke inzet op dit onderdeel was hoger, namelijk 400 uur.

Inzet op invoering en toepassing integraal werken gaan vooral over het maken van werkafspraken, vastleggen van processen en monitoren van de voortgang. Dit ligt deels bij de toezichthouders maar ook bij andere binnen de organisatie. Bijvoorbeeld bij het bedrijfsbureau of de coördinatoren van KCC, cluster Omgeving.

Onze inwoners kunnen beter geholpen worden als er sprake is van een samenhangende aanpak waarbij aandacht is voor al zijn/haar problemen, de samenhang daartussen en waarbij de behoeften van de klant leidend zijn. Op organisatorisch vlak kun je ervoor zorgen dat bureaucratische verkokering wordt tegengegaan en dat de verschillende instellingen, hulpverleners en overheden met elkaar samenwerken. In plaats van dat zij langs elkaar heen werken. Integraal werken zorgt er zo voor dat de dienstverlening van de gemeente op de lange termijn effectiever wordt. Hierdoor worden onze inwoners sneller en beter geholpen.

Integraal toezicht is een belangrijk speerpunt. We zien dat al terugkomen bij het onderdeel evenementen. Eerder was de afstemming met externe partijen vooral op afstand. Nu organiseren we dit sinds enkele jaren op een andere manier. Meer vanuit de gedachte om het gesprek met elkaar aan te gaan. Hierbij wordt ook de initiatiefnemer tijdig betrokken en in het proces meegenomen. Men komt langs, deelt ideeën en hoort face tot face hoe de adviserende diensten hier tegenover staan.

Ook dient de toezichthouder op locatie naast de specifieke klacht aandacht te hebben voor overige “problematiek”. De toezichthouder heeft een signaalfunctie en geeft het signaal af bij de collega/ ketenpartner die hier over gaat. Op deze manier vraagt de functie van toezichthouder om een bredere blik en beperkt de functie zich niet alleen tot de specifieke klacht.

Integraliteit blijft een aandachtspunt. Daarom zal dit onderwerp bij het herijken van het VTH-beleid centraal staan.

7. Handhaving in het kader van het omgevingsrecht, de Apv en Opiumwet

Handhaving in het kader van het omgevingsrecht, de Apv en de Opiumwet vindt plaats wanneer er uit een toezichtscontrole van de gemeentelijk toezichthouder (of één van de samenwerkingspartners zoals de politie) is gebleken dat er in strijd met wet- en regelgeving is gehandeld. Als er een overtreding wordt geconstateerd, dan zal – als eerste stap in het handhavingstraject – de overtreder worden uitgenodigd voor een gesprek met de Wabo-consulent. De

situatie wordt uitgelegd. Er wordt gekeken naar eventuele oplossingen en legalisatiemogelijkheden. Indien het gesprek niet leidt tot een oplossing dan zal het handhavingstraject worden voortgezet. Het juridisch team is verantwoordelijk voor het afhandelen van het juridische traject van de handhaving. Hieronder valt onder meer het opstellen van het handhavingsbesluit, het advies aan het college (indien nodig) en het opstellen van juridische documenten daarbij (bijvoorbeeld een last onder dwangsom of bestuursdwang).

Bovenstaande werkwijze is in 2020 vastgelegd in 4 processen voor de behandeling van handhavingszaken.
Het gaat om de volgende handhavingsprocessen:
• Proces verzoek om handhaving Wabo/Apv;
• Proces handhaving uit toezichtscontrole;
• Proces handhaving na een bijtincident;
• Proces handhaving bij overtreding van de Opiumwet.

In de processen staat stapsgewijs beschreven welke stappen er moeten worden gezet en door wie. De stappen moeten worden doorlopen door de administratief juridisch medewerker van het cluster VSO, de Wabo-consulenten van KCC, cluster
Omgeving en de juristen van het cluster VSO. Het inschakelen van de ketenpartners (bijvoorbeeld VRD of RUD) is ook gewaarborgd in de handhavingsprocessen. We zijn vanaf 3 juni 2020 gaan werken met deze processen.

Inzet op toezicht voor ondersteuning handhaving

Er is in 2023 rekening gehouden met een belasting van in totaal 505 uur toezicht naar aanleiding van verzoeken om handhaving en lopende handhavingszaken.

In handhavingszaken is het vaak van belang dat ook toezicht gehouden wordt op de overtreding. De constatering van een toezichthouder vormt immers de basis om tot handhavend optreden over te gaan. Ook in 2023 hebben de toezichthouders hier uren aan besteed.

Handhaving

Voor 2023 is in totaal voor het juridisch team 900 uur gereserveerd voor handhavingszaken op het gebied van de Wabo, de Apv en de Opiumwet.

In onderstaande grafieken zijn de aantallen handhavingszaken en verzoeken om handhaving die in 2023 zijn behandeld weergegeven op het gebied van het omgevingsrecht. Er heeft onder andere handhaving plaatsgevonden op grond van de Wabo, de Apv en de Opiumwet. Onder elke grafiek wordt aangegeven om wat voor soort handhavingszaken het gaat. Om enig zicht te krijgen op de ontwikkelingen van het aantal zaken ten opzichte van voorgaand jaar zijn in de tabel tevens de gegevens van de afgelopen vier jaar opgenomen.

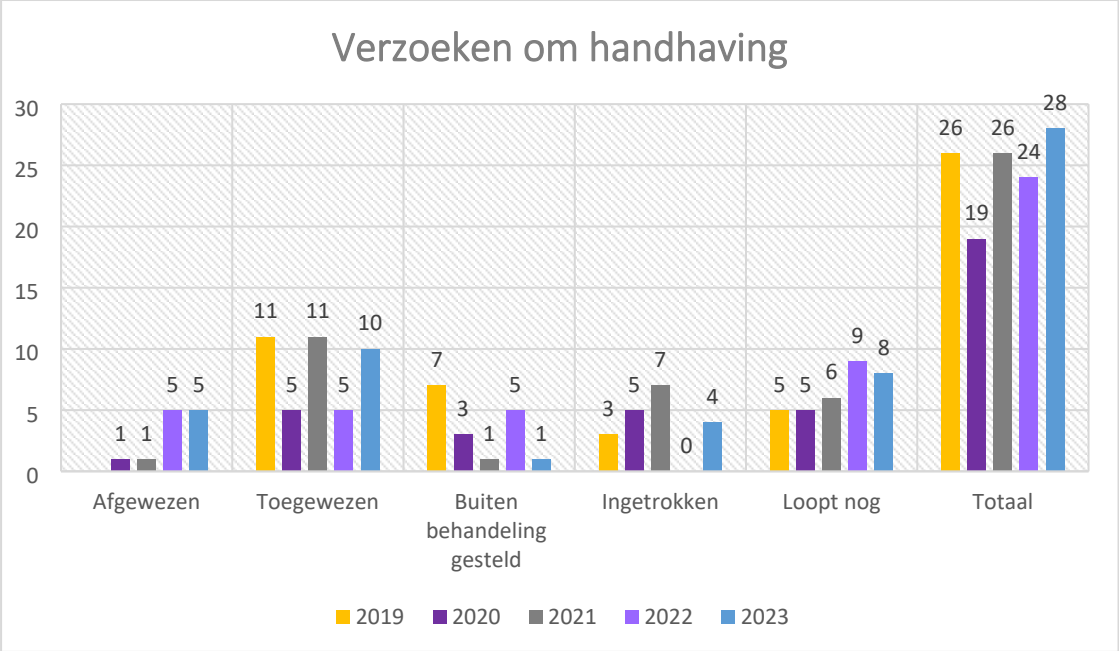

Een handhavingstraject wordt opgestart na ontvangst van een klacht/melding of een officieel verzoek om handhaving. De gemeente is verplicht om handhavend op te treden wanneer zij een verzoek om handhaving ontvangen, tenzij er geen sprake is van een overtreding. Daarnaast kan er van handhaving worden afgezien wanneer er zicht op legalisatie is of wanneer handhaving niet evenredig is met de te dienen belangen.

In 2023 zijn 28 verzoeken om handhaving ontvangen. Ook is een aantal handhavingsverzoeken behandeld die in 2022 zijn ontvangen. Zoals we uit de cijfers kunnen halen zijn in 2023 ongeveer evenveel handhavingsverzoeken behandeld als in 2022. Ook in 2023 zijn er langlopende handhavingskwesties behandeld.

Voordat de gemeente een beslissing neemt op het verzoek om handhaving het gebruikelijk is om eerst het gesprek aan te gaan. Zowel degene die het verzoek heeft ingediend en degene op wie het verzoek ziet moet worden uitgenodigd voor een gesprek. Wanneer het gesprek niet leidt tot een oplossing dan wordt de handhavingszaak overgedragen aan het juridisch team voor het opstellen van een handhavingsbesluit. In sommige gevallen wordt een handhavingsverzoek opgelost door met elkaar in gesprek te gaan, zonder dat een beschikking genomen hoeft te worden.

Ook in 2023 zijn veel van de aan handhaving bestede uren gaan zitten in langlopende en intensieve handhavingszaken. Ook zijn er dit jaar uren besteedt aan het inwerken van nieuwe collega’s, omdat er veel verloop is geweest. Verder is er door de komst van de nieuwe handhavingsprocessen regie op de inkomende zaken. En valt het direct op wanneer er bijvoorbeeld een melding wordt ingeboekt als handhavingsverzoek. In dat geval wordt DIV gevraagd het zaaktype te wijzigen en de zaak op naam te zetten van de afdeling die dergelijke meldingen behandeld.

Handhavingszaken nemen vaak veel tijd in beslag, omdat er naast het algemeen belang ook de belangen van één of meerdere belanghebbenden moeten worden

afgewogen. Wanneer het handhavingsverzoek is toegewezen betekent dit dat er ook een last is opgelegd om de strijdige situatie te beëindigen.

De meeste handhavingsverzoeken gaan over een situatie die (volgens de indiener van het verzoek) strijd met het bestemmingsplan of de Wabo oplevert. Zo zijn er in 2023 onder andere verzoeken ontvangen over een het bouwen van bijgebouwen dat niet aan het bestemmingsplan zou voldoen, het exploiteren van bedrijfsmatige activiteiten waar dit niet toegestaan is, en het ervaren van geluidsoverlast door bijvoorbeeld warmtepomp- of airco-units.

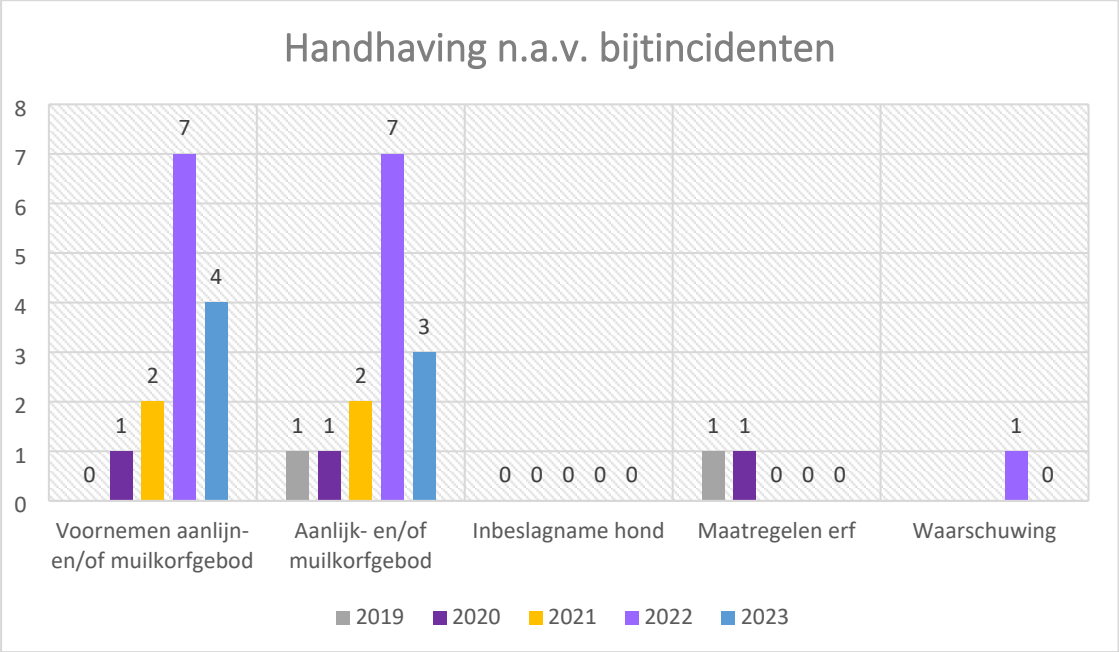

Handhaving na een bijtincident vindt plaats conform de Algemene plaatselijke verordening van Borger-Odoorn en de beleidsregels bijtincidenten honden gemeente Borger-Odoorn 2022. Ook in 2023 zijn er bijtincidenten gemeld bij de gemeente (via de politie), namelijk vier keer. In drie van deze gevallen is een aanlijn- of muilkorfgebod opgelegd. Eén zaak is nog in behandeling.

We zien dat in 2023 het aantal meldingen van bijtincidenten weer is afgenomen in vergelijking met de voorgaande jaren.

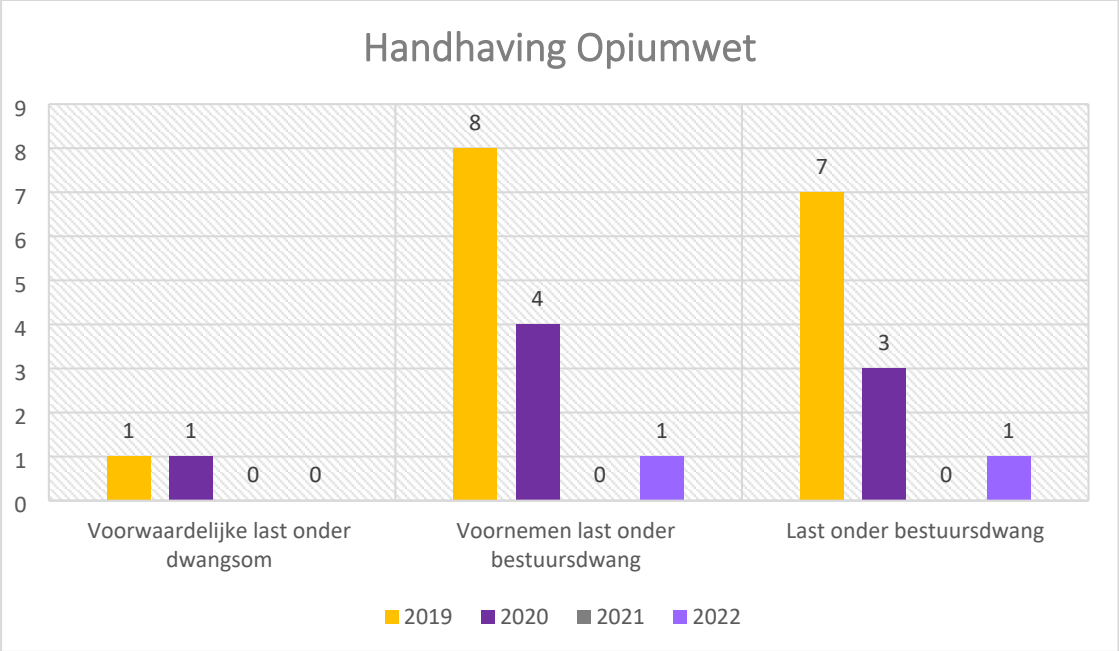

Handhaving wegens overtreding van de Opiumwet vindt plaats conform het 'handhavingsbeleid hard- en softdrugs gemeente Borger-Odoorn 2013 2e wijziging.

In het uitvoeringsprogramma zijn de volgende doelstellingen opgenomen ten aanzien van de handhaving op overtreding van de Opiumwet.
Hoofddoel: het optreden tegen illegale drugshandel en productie
Achterliggende doelen:

- Het voorkomen van herhaling van de overtreding en het ontstaan van ongewenste precedentwerking.
- Het afgeven van een signaal naar de omgeving dat drugscriminaliteit niet getolereerd wordt.
- De loop naar drugspanden door telers, dealers, klanten en bezoekers beëindigen.
- Het tegengaan van verloedering en de vergroting van de veiligheid en leefbaarheid in de samenleving.

In 2023 is er één overtreding van de Opiumwet door de politie gemeld bij de gemeente. In dit geval is niet overgegaan tot sluiting van de woning.

BOA-Handhaving Openbare Ruimte (domein 1)

Outcome indicatoren

<u>Hoofddoel:</u> het bevorderen van de naleving van wet- en regelgeving.

<u>Achterliggende doelen:</u>
• Het verminderen/voorkomen van diverse vormen van overlast.
• Het verbeteren van de leefbaarheid.
• Mensen ertoe bewegen zich te houden aan de parkeerregels en het voorkomen van chaotische parkeersituaties.

Sinds april 2019 zet de gemeente BOA's Openbare Ruimte (domein 1) in. Hiervoor huren wij BOA's van Stichting Veiligheidszorg Drenthe (VZD) in. In hun eerste jaar werden ze hoofdzakelijk ingezet voor handhaving van de parkeerschijfzone (blauwe zone) in Borger-centrum.
Gaandeweg is hun takenpakket echter steeds breder geworden en tegenwoordig spelen zij een belangrijke rol bij de handhaving van een breed scala aan wet- en regelgeving op het gebied van de openbare ruimte, waaronder ook de APV.

Speerpunten hierbij zijn het tegengaan van overlast en vernielingen, handhaving van de parkeerregels, het optreden tegen het niet opruimen van hondenpoep en los laten lopen van honden binnen de bebouwde kom en het tegengaan van afvaldumping. Daarnaast assisteren zij ook regelmatig de nooddiensten bij calamiteiten.
De BOA's surveilleren zelf proactief om overtredingen op te sporen en vervolgens te beëindigen. Daarnaast acteren zij ook op meldingen die bij de gemeente binnen komen van burgers en melding die via de politie naar de BOA's worden doorgezet. De surveillance door de BOA's dient overigens niet alleen om overtredingen op te sporen en te beëindigen, maar dient daarnaast ook preventief om het begaan van overtredingen te voorkomen. Zichtbare en regelmatige aanwezigheid van de BOA's zorgt namelijk voor een merkbare verbetering in het nalevingsgedrag, en vergroot daarnaast ook het veiligheidsgevoel onder inwoners.
De BOA's werken regelmatig samen met zowel de politie als de gemeentelijke toezichthouders, om de handhaving bij kwesties waar hun inzet opportuun is, te bevorderen. Tot slot staan de BOA's ook in contact met onze buitendienst BORG, om te zorgen dat door de BOA's aangetroffen gedumpt afval door BORG wordt opgeruimd en afgevoerd. Hierbij proberen de BOA's overigens altijd ook om de dader te achterhalen door te checken of er in het gedumpte afval aanwijzingen zitten over de herkomst ervan, bijv. d.m.v. oud papier/post met NAW-gegevens.

In 2023 zijn er in totaal 8 boetes uitgeschreven door de BOA's. Dit is minder dan in 2022, toen dit er 54 waren. Reden hiervoor is een mix van enerzijds minder geconstateerde overtredingen en anderzijds dat de BOA's er in meer gevallen voor gekozen hebben om een waarschuwing uit te delen in plaats van direct te beboeten.
De opbrengst van deze boetes gaat volledig naar de Rijksoverheid, de gemeente heeft hier verder financieel ook geen baat bij. Het uitschrijven van boetes is ook geen doel op zich, maar is uiteraard wel een effectief middel om snel en daadkrachtig op te kunnen treden tegen overtredingen.

Gelet op bovenstaande, is met de gepleegde BOA inzet op de handhaving van een breed scala aan openbare ruimte gerelateerde thema's, het hoofddoel van het bevorderen van de naleving van wet- en regelgeving, behaald in 2023.

Outcome indicatoren evenementenbeleid

Hoofddoel: het faciliteren van evenementen, met borging van de leefbaarheid en veiligheid van de omgeving en bezoekers.

Achterliggende doelen:
- Het stimuleren van toerisme -en daarmee de lokale economie- in de gemeente.
- Bijdragen aan het imago van Borger-Odoorn als aantrekkelijke woon- en recreëergemeente.
- Het zoveel mogelijk voorkomen en beperken van hinder voor de omgeving.
- Zorgdragen voor de veiligheid van bezoekers en omwonenden van evenementen

Het jaar 2023 was het eerste jaar dat er weer het gehele jaar zonder corona-restricties evenementen georganiseerd konden worden (1e kwartaal 2022 waren deze er nog wel), en markeerde daarmee ook weer een definitieve terugkeer naar de normaliteit.
Hierdoor was de gemeente ook weer veel beter in staat om evenementen te kunnen faciliteren, hetgeen het hoofddoel van het evenementenbeleid is, tezamen met borging van de leefbaarheid en veiligheid van omgeving en bezoekers.
Dit was een tijd lang immers niet mogelijk vanwege het evenementenverbod, of slechts zeer beperkt vanwege de beperkingen door de landelijke corona-regels. In 2023 kon de gemeente evenementen gelukkig wel weer vergunnen en faciliteren, conform de wettelijke eisen en ons evenementenbeleid.
De achterliggende doelstellingen van het stimuleren van toerisme & de lokale economie en het bijdragen aan het imago van Borger-Odoorn als aantrekkelijke woon- en recreëergemeente, hebben we dankzij de vele evenementen die er in 2023 georganiseerd zijn, ook weer kunnen behalen.

Aan het tweede element van het hoofddoel, het borgen van de veiligheid en leefbaarheid voor bezoekers en de omgeving, is eveneens veel aandacht besteed. Het evenementenbeleid bevat de procedure voor de risicoanalyse die voor elk evenement doorlopen wordt. Aan de hand daarvan wordt de risicoklasse van een evenement (A, B, of C evenement) bepaald, waarbij A evenementen de minste en C evenementen de meeste risico's met zich meebrengen. De uitkomst van deze risicoanalyse bepaald in welke mate advisering door voorgenoemde adviespartners noodzakelijk is.
Voor het merendeel van de evenementen is het bovendien verplicht om bij de vergunningsaanvraag een veiligheidsdraaiboek aan te leveren, wat vervolgens op deugdelijkheid en compleetheid wordt gecontroleerd door de gemeente, en in sommige gevallen ook door onze adviespartners (politie, VRD/brandweer, GHOR, RUD Drenthe).

Naast aandacht vooraf in het vergunningstraject, is er ook ten tijde van het evenement zelf aandacht voor de veiligheid en leefbaarheid. Hierbij spelen gemeentelijke toezichthouders, politie, BOA's en soms ook de RUD Drenthe (voor geluidsmetingen) een rol om deze te waarborgen.
Bij het overgrote deel van de in 2023 gehouden evenementen, hebben er zich in het geheel geen incidenten voorgedaan op het gebied van veiligheid en leefbaarheid.
Bij 1 evenement was hiervan helaas wel sprake en hebben zich incidenten voorgedaan waarbij buitensporig geweld is gebruikt tegen enkele bezoekers door (een deel van) de beveiliging. Daarnaast was er sprake van het overschrijden van de geluidsnormen. Dit evenement is nadien geëvalueerd met de organisatie en de adviespartners, waarbij de organisatie ook stevig aangesproken is op deze voorvallen. Tevens zijn er maatregelen besproken om herhaling voor de toekomst te voorkomen.

Gelet op het feit dat er bij de vele andere evenementen die in 2023 zijn georganiseerd echter geen noemenswaardige incidenten hebben plaatsgevonden, kan worden geconcludeerd dat het waarborgen van de leefbaarheid en veiligheid van omgeving en bezoekers, als element van het hoofddoel, in bevredigende mate behaald is.

Outcome indicatoren handhavingsbeleid hard- en softdrugs

Hoofddoel: het optreden tegen illegale drugshandel en productie.

Achterliggende doelen:
• Het voorkomen van herhaling van de overtreding en het ontstaan van ongewenste precedentwerking.
• Het afgeven van een signaal naar de omgeving dat drugscriminaliteit niet getolereerd wordt.
• De loop naar drugspanden door telers, dealers, klanten en bezoekers beëindigen.
• Het tegengaan van verloedering en de vergroting van de veiligheid en leefbaarheid in de samenleving.

De zogenaamde "Wet Damocles" biedt gemeenten de mogelijkheid om op te treden tegen illegale drugshandel en productie. Deze wet stelt ons in staat om woningen, opstallen en erven waar illegale drugsgerelateerde feiten zijn geconstateerd, te sluiten. Dit gebeurt dan middels het opleggen van een last onder bestuursdwang. De politie is de instantie die belast is met de opsporing van illegale drugshandel en productie.
In 2023 heeft de politie in onze gemeente geen locaties aangetroffen die verband hielden met de productie van en/of handel in drugs. Derhalve hebben wij als gemeente dan ook geen panden of erven hoeven sluiten.
Mocht dit in de toekomst wel weer het geval zijn, dan is de procedure als volgt;
Op het gesloten pand/terrein wordt een plakkaat aangebracht met de reden van de sluiting en vervolgens wordt het verzegeld. Het verbreken van deze verzegeling en/of het toch betreden van het geslotene, is een strafbaar feit.
Vervolgens gaat er een persbericht uit over de sluiting, waarover doorgaans door diverse (lokale) media wordt bericht.
Op de naleving van de sluiting wordt door de gemeentelijke toezichthouders, BOA's en politie gecontroleerd.

Dergelijke sluitingen dragen bij aan het afgeven van een duidelijk signaal aan de samenleving dat drugscriminaliteit niet getolereerd wordt, stoppen de loop naar drugspanden, voorkomen nieuwe overtredingen, gaan verloedering tegen en dragen daarmee bij aan het vergroten van de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente.

8. Toezicht en handhaving in het sociaal domein

Het toezicht in het sociaal domein wordt door verschillende partijen uitgevoerd. Zowel de gemeente Emmen (Participatiewet) als de GGD (Wet kinderopvang, ook op basis van het Afwegingsmodel handhaving kinderopvang en peuterspeelzalen) voeren toezicht uit namens de gemeente Borger-Odoorn.

8.1. Toezicht en handhaving op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Verloop toezicht 2023

Onze toezichthouder Visible heeft in 2023 preventieve onderzoeken uitgevoerd bij Wmo aanbieders, zowel in Borger-Odoorn als in Coevorden. Voor Borger-Odoorn betrof dit in 2023 13 aanbieders. Hiervan zijn 10 onderzoeken in 2023 afgerond en lopen 3 onderzoeken door in 2024.
Daarnaast heeft Visible deelgenomen aan overleg, evaluatie, advies en afstemming.

RIEC project 2023

Het RIEC rapport is in 2023 opgeleverd. Een aantal quick-wins hieruit zijn direct doorgevoerd.
Dit onderzoek is in BOCE verband uitgevoerd. In overleg met Emmen en Coevorden zal worden gekeken wat gezamenlijk kan worden opgepakt en uitgevoerd.

Meldingen 2023
De toezichthouder is voor de beleidsmedewerkers naast zijn formele taken ook gewoon een sparringpartner. In het afgelopen jaar is de toezichthouder meerdere malen om advies gevraagd. Bij één situatie heeft dit geleid tot een formele melding.

Nr.	Melding	Afhandeling
1.	*Inzake gecontracteerde Jeugdhulp aanbieder over onrechtmatig handelen.*	Loopt nog.

Activiteiten die in 2023 plaatsvonden
- Opstellen van een toetsingskader WMO en planning voor de preventieve bezoeken
- Kennismaking toezichthouders met WMO zorgaanbieders via een Meet & Greet
- Kennismaking met de sociale teams
- Doorontwikkeling calamiteiten protocol en achterliggend proces
- Ontwikkeling van een format waarin meldingen bijgehouden worden
- Vormgeven samenwerking met Coevorden
- Afstemming werkzaamheden met contractmanagement WMO
- Start uitvoering van de eerste preventieve onderzoeken
- Samenwerking met openbare orde en veiligheid middels RIEC project
- Deelname provinciaal toezichthouder overleg

Vervolg toezicht
Inmiddels is Visible per 1 april 2022 voor langere tijd gecontracteerd voor het toezicht. Als onderdelen van deze nieuwe opdracht zijn onder andere de ontwikkeling van het toezicht en pro actief kwaliteitstoezicht opgenomen.

8.2. Toezicht en handhaving kindcentra
Kindcentra worden jaarlijks geïnspecteerd door de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Drenthe (verder: GGD). De GGD stelt van de inspectie een rapport op. In dit rapport geven zij de gemeente advies. De GGD geeft aan of handhaving al dan niet nodig is. Voor handhaving op het gebied van kindcentra is per jaar 100 uur beschikbaar. In het toezichts- en handhavingsbeleid is toezicht en handhaving op kindcentra opgenomen als speerpunt. De uitgebreide rapportages over het toezicht en de handhaving van kindcentra worden vermeld in het jaarverslag kinderopvang dat aan de Inspectie van het onderwijs wordt gezonden.

Doelstelling voor 2023 uit uitvoeringsprogramma GGD
De toezichthouder van de GGD bezoekt namens de gemeente jaarlijks de geregistreerde kinderopvanglocaties per gemeente, de zogenaamde reguliere inspecties. Opvanglocaties die regulier geïnspecteerd worden zijn kinderdagverblijven, kinderdagverblijven met een registratie van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), buitenschoolse opvang, nieuwe gastouders en een steekproef bij geregistreerde gastouders.

Er wordt gewerkt volgens het principe van risicogestuurd toezicht, wat betekent dat elke geregistreerde locatie wordt beoordeeld op basis van een risicoprofiel. De GGD stelt voor elk kindercentrum en gastouderbureau minstens 1 keer per jaar een risicoprofiel op aan de hand van 7 risico-indicatoren. Hierbij wordt rekening gehouden met gegevens van voorgaande jaren. Dit omvat toenemende risicoprofielen die variëren van groen, geel en oranje tot rood. Bij een groen profiel zijn er geen zorgen over de huidige situatie of de nabije toekomst. Bij een geel profiel zijn er geen zorgen over de huidige situatie, maar lichte zorgen over de nabije toekomst. Bij een oranje profiel zijn er lichte zorgen over zowel de huidige situatie als de nabije toekomst. En bij een rood profiel zijn er zorgen of serieuze zorgen over zowel de huidige situatie als de nabije toekomst.

Daarnaast voeren de toezichthouders de onvoorziene inspecties uit, waarvan drie typen zijn. Het eerste type zijn de onderzoeken die voor en na registratie van een nieuwe opvanglocatie (zonder of met VVE-registratie) worden uitgevoerd. Het tweede type zijn incidentele onderzoeken, waarbij n.a.v. een concrete aanleiding, zoals klachten of signalen, gekeken wordt naar de naleving van de regels. Een incidenteel onderzoek wordt ook uitgevoerd bij een aanvraag tot wijziging, bijvoorbeeld een uitbreiding van het aantal kindplaatsen of een houderwijziging. Het derde type onvoorziene inspecties zijn nadere onderzoeken, die plaatsvinden als na een regulier of incidenteel onderzoek tekortkomingen zijn geconstateerd. Ook het aantal onvoorziene inspecties wordt jaarlijks per gemeente geprognotiseerd, waarbij rekening gehouden wordt met de aantallen in voorafgaande jaren, landelijke en regionale ontwikkelingen. Voor 2023 hield de GGD rekening met 41 onvoorziene inspecties voor de gemeente Borger-Odoorn.

Inspecties geregistreerde en nieuwe Kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus

Ieder geregistreerd kinderdagverblijf (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureau (GOB) moet jaarlijks worden geïnspecteerd. Bij iedere nieuwe voorziening dient binnen 3 maanden na inschrijving in het LRK een onderzoek na registratie plaats te vinden. In oktober 2023 liet de GGD middels een brief weten dat zij landelijk gezien niet konden voldoen aan de inspectienorm. Deze situatie was het gevolg van personeelswisselingen, ziekte en de noodzaak om nieuwe medewerkers in te werken en op te leiden, wat een onvoorziene druk legde op de operationele capaciteit. Als reactie hierop heeft de GGD, in overleg met de gemeente, prioriteit te gegeven aan locaties op basis van risicoprofielen. Er is besloten om zo genoemde light-inspecties uit te voeren bij de groene en gele risicoprofielen. Light-inspecties zijn korte bezoeken waarbij gekeken wordt naar een minimaal aantal wettelijke voorwaarden. Bij een geel profiel zijn ook overtredingen uit voorgaande jaren meegenomen. Dit maakte het mogelijk voor de GGD om in 2023 alle 34 geregistreerde voorzieningen te inspecteren met een onderzoek na registratie of een jaarlijks onderzoek. **Dat betekent dat 100% van de voorzieningen is geïnspecteerd.**

Inspecties voorzieningen voor gastouderopvang

Op 1 januari 2023 is de Wet kinderopvang gewijzigd. De wetswijziging houdt in dat het vanaf 2023 verplicht is om jaarlijks een steekproef van minimaal 50% van de geregistreerde VGO te inspecteren. Iedere geregistreerde VGO dient minstens 1 keer per 3 jaar geïnspecteerd te worden. Op 1 januari 2023 stonden 39 VGO geregisterd. Hiervan zijn er 7 in de loop van het jaar uitgeschreven en niet geïnspecteerd. Het aantal VGO dat de basis vormt voor het percentage geïnspecteerde voorzieningen is daarom 32. De GGD heeft in het jaar 2023 16

VGO geïnspecteerd. Dat betekent dat de steekproef van geïnspecteerde voorzieningen 50% bedraagt.

Handhaving
De GGD heeft in 2023 47 afrondende inspecties uitgevoerd. Bijna alle voorzieningen voldeden direct aan de geldende wet- en regelgeving. In 4 van de inspectierapporten werd de gemeente geadviseerd te handhaven. Dat betekent dat het percentage rapporten met het advies 'handhaven' 8.5% bedraagt. Naar aanleiding van de 4 inspectierapporten met het advies 'handhaven' heeft de gemeente 1 handhavingstraject ingezet. Dat betekent dat 25% van de rapporten met een handhavingsadvies door de gemeente is opgepakt.

8.3. Toezicht en handhaving Participatiewet

Voor toezicht en handhaving op de Participatiewet is de volgende outcome indicator geformuleerd:

Doelstelling: Het bevorderen van een rechtmatige uitvoering van de Participatiewet door het actief reageren op signalen, meldingen en bij de aanvraag voor een uitkering.

Acties:
- De Stichting Inlichtingenbureau Gemeenten (IB) verzorgt het gegevensverkeer van de gemeente met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), de Belastingdienst (BD) en de Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW) in het kader van de bestrijding van witte fraude. Wanneer er een signaal van het inlichtingenbureau wordt ontvangen wordt er een onderzoek gestart. Het gaat om samenloopsignalen. Bijvoorbeeld wanneer iemand een uitkering ontvangt en er ook loon wordt doorgegeven aan de Belastingdienst.
- Men kan een melding doen bij de gemeente als het vermoeden bestaat dat een persoon met een bijstandsuitkering handelt in strijd met de Participatiewet. En daardoor misschien geen of minder recht op bijstand heeft. Meldingen kunnen gedaan worden via het KCC, via de website of rechtstreeks naar een bijstandsfraude@emmen.nl. Deze meldingen worden door de gemeente Emmen in principe op volgorde van binnenkomst onderzocht.
- Daarnaast doet ook de politie melding wanneer zij vermoeden dat er in strijd met de Participatiewet wordt gehandeld. De meldingen van de politie zijn een prioriteit. En gaan voor meldingen die (anoniem) telefonisch worden gedaan. Reden hiervoor is onder andere de grotere betrouwbaarheid van de melding. De samenwerking met de politie qua gegevensuitwisseling is vastgelegd in het convenant "Signalering en aanpak sociale zekerheidsfraude in de Politie eenheid Noord Nederland 2018", welke in BOCE-verband is afgesloten. Ook wordt samengewerkt op basis van het hennepconvenant.
- Van inkomensconsulenten wordt (eventueel in samenwerking met de toezichthouders en sociale recherche) alertheid verwacht om te voorkomen dat uitkeringen onterecht worden toegekend. De inkomensconsulent wijst aanvrager op alle aspecten die van invloed kunnen zijn op de uitkering.
- Ook bij Menso wordt aandacht besteed aan de regels die horen bij een bijstandsuitkering, door middel van een voorlichtingsbijeenkomst.

Meten: De uitkomsten van de signalen en meldingen worden bijgehouden door de gemeente Emmen. We hebben hierdoor inzage in de hoeveelheid meldingen die leiden tot handhaving. En in hoeveel van de gevallen geen handhaving nodig is. Door het bijhouden van de aantallen kan worden gemeten of meer, evenveel of

minder signalen leiden tot handhaving dan in voorgaande jaren. Hierdoor kan worden vastgesteld of er sprake is van een toe- of afname van de naleving van de wet- en regelgeving. Wat wel van belang is om in het oog te houden is dat dit inzage geeft in de resultaten van reactief toezicht. Signalen van inkomensconsulenten die zien op de aanvraag worden besproken in het Juridisch Kwaliteitsoverleg en tot eventuele vervolgacties wordt daar besloten.

In 2022 zijn er 9 fraudemeldingen gedaan. Er zijn twee uitkeringen beëindigd, waarvan 1 een bestuursrechtelijke boete opgelegd heeft gekregen. Er zijn in totaal 7 waarschuwingen uitgedeeld waarbij terugvordering heeft plaatsgevonden. Verder is in één zaak handhavend opgetreden in verband met het niet nakomen van de verplichte zoektijd naar werk.